

Hyvinvointi- ja elämänlaatu palvelujen osavuosisikatsaus

1. Kansalaisopisto / kansalaisopiston rehtori, kulttuurijohtaja Annina Ärölä

Toiminta 1.1.-30.6.2024

Oriveden seudun kansalaisopiston strategian mukaista toimintaa on toteutettu Oriveden kaupungin elinvoiman vahvistaminen harrastusmahdollisuuksia ja tilaisuuksia tarjoamalla on jatkunut keväällä 2024. Tapahtumia on ollut runsaasti sekä musiikki- ja teatteriesityksien että taide- ja taitoaineiden näyttelyiden muodossa. Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelmien päivittäminen ja oppilastietojen Koskeen viemisen käynnistäminen siirrettiin vuodelle 2025, sillä eArt -hankkeen avulla saatua tietoa hyödynnetään opetussuunnitelmien päivittämisessä. Musiikin ja kuvataiteen yleisen oppimäärän tuntiresurssien lisäämisen valmistelua on toteutettu. Kansalaistaitokurssien ja maksuttomien yleisöluentojen suunnittelua on tehostettu, sillä kansalaisopistojen liiton painopiste keskittyy kansalaistaitojen vahvistamiseen. Opintosetelikurssin toteutus yhteistyössä Valkeakoski-opiston kanssa on toteutumassa. Maahanmuuttajille suunnattu suomenkielen kurssi toteutetaan sataprosenttisen valtionosuuden turvin, jos opiskelijoita ilmoittautuu kurssille. Kurssimaksujen korotukset ja pienryhmäopetuksen ja tilauskoulutuksen hinnoittelu on mahdollistettu siten, että korotukset ja uudet hinnoittelut toteutuvat lukuvuoden 2024-2025 aikana. Kansalaisopiston hankkeita on aloitettu ja niitä on meneillään yhteensä 4 kpl. Henkilöstökoulutushankkeita on 2 kpl: eArt – kestävä taiteen perusopetusta ja Priima tulevaisuus ja molemmat toteutetaan yhteistyössä muutamien kansalaisopistojen kanssa. Opintoseteliavustus 1 kpl ja Erasmus – liikkuvuushanke 1 kpl: Osallistava Oriveden seudun kansalaisopisto. Laatu- ja kehittämisavustushanke ei saanut rahoitusta.

Taloustilanne 30.6.2024

	TA2023	Tot 6/2023	TA2024	Tot 6/2024	Tot. %
Toimintatuotot	122.800	61.036	144.300	75.471	52,3
Toimintakulut	613.980	298.914	668.590	369.293	55,2
Toimintakate	491.180	237.878	524.290	293.821	56,0

2. Kirjastopalvelut / kirjaston johtaja Henna Kaukoniemi

Toiminta 1.1.-30.6.2024

Sekä kävijä- että lainamäärät kasvoivat vuoden takaisesta, kävijät + 6 180 ja lainat + 4 573.

Suunnitelman mukaisesti vuosiluokat 4 ja 6 kutsuttiin kirjastoon, kaikki tulivat. Lisäksi muita luokkia kävi etenkin kirjavinkkauksista. Yläkoululaisille ja lukiolaisille kerättiin kirjakärryjä. Satutunteja pidettiin suunnilleen yhtä paljon päivähoidon yksiköissä kuin kirjastossa.

Omatoimikirjasto oli auki joka päivä lukuun ottamatta pääsiäisen kahta päivää sekä presidentinvaaleja ja eurovaaleja. Kävijöitä oli jokaisena aukiolopäivänä.

Vapaaehtoistoimintana oli satutunteja, kaksi lukukoira ja sekä senioreille Mukanetin digineuvontaa.

PIKI-kirjastojen strategiatyötä jatkettiin valmisteluryhmässä ja ohjausryhmässä, strategia sekä toimintasuunnitelma vuosille 2024–2028 hyväksyttiin ohjausryhmän kokouksessa 29.5.

Kevään aikana kirjastossa työskenteli kaksi harjoittelijaa ja kesällä yksi, kaikilla kyseessä oli opintoihin kuuluva harjoittelu. Kesällä oli kaksi lukiolaista kesätyöntekijöinä.

Taloustilanne 30.6.2024

	TA2023	Tot 6/2023	TA2024	Tot 6/2024	Tot. %
Toimintatuotot	19.700	9.396	15.000	8.119	54,1
Toimintakulut	371.630	209.434	393.170	241.428	61,4
Toimintakate	353.760	200.954	378.170	233.309	61,7

Toimintatuotot: Todennäköisesti ylittyvät. Suurin osa tuotoista on myöhästymis- ja seutuvarausmaksuja, joiden vuosittainen määrä vaihtelee ja joita on vaikea ennakoida. Lisäksi syksyllä saadaan Itä-Suomen yliopistolta 1 800 € harjoittelutuki korvaamaan opintoihin pakollisena kuuluvan harjoittelun palkkuluja (opiskelijan harjoittelu toteutui kesä-heinäkuussa).

Kalusto: Käytetty 388 % = budjetoitu 500 €, ylitys 1 440 €. Jouduttiin ostamaan uudet puhelimet (6 kpl), koska esim. sähköposti lakkasi toimimasta vanhoissa puhelimissa.

Terveyspalvelut: Käytetty 89 %, tulevat ylittymään johtuen työterveyspalvelujen arvioitua suuremmasta käytöstä.

Vuokrat: Käytetty 81,8 %. Vuokrissa virhe, korotus 75 %. Pyydetty korjausta tilapalveluilta ja taloustoimistolta.

Toimintakulut ovat jonkin verran etupainotteiset. Paperilehtien tilauksista maksetaan lähes kaikki tammikuussa, samoin kaikki e-aineistot maksetaan ensimmäisellä vuosipuoliskolla.

3. Kulttuuripalvelut / kansalaisopiston rehtori, kulttuurijohtaja Annina Ärölä

Toiminta 1.1.-30.6.2024

Seudullinen kehittämistoiminta Operaatio Pirkanmaa -hankkeen muodossa on jatkunut keväällä 2024

Seutumuseo-yhteistyön jatkuvuus on ollut selvittelyssä vuoden 2023 aikana ja päätetty olla jatkamatta yhteistyötä taloudellisista syistä vuonna 2024

Oriveden kaupungin kulttuuristrategian laatimista on työstyetty kulttuurijohtajan, kulttuuristrategiatyöryhmän ja operaatio Pirkanmaa -strategiaryhmän toimesta ja kulttuurin kumppanuuspöydässä. Strategian valmistuminen ajoittuu syksylle 2024

Kaiku-kortin käyttöönottoa on valmisteltu yhteisessä aikataulussa Oriveden, Nokian ja Valkeakosken kanssa. Pilotointi käynnistyy elokuun 2024 alusta. Kaikukortti- kotisivut on perustettu, kaikukortit on painettu ja esitettä suunniteltu. Kouluttautumista on toteutettu laajasti sekä pirhan kanssa yhteistyössä että kaikukortti-verkoston kanssa.

Kulttuuriluotsit -toimintaa käynnistetty yhteistyössä Oriveden SPR:n kanssa, mm. koulutusta on järjestetty.

Taloustilanne 30.6.2024

	TA2023	Tot 6/2023	TA2024	Tot 6/2024	Tot.%
Toimintatuotot	14.500	0	7.500	0	0
Toimintakulut	73.410	31.887	64.700	41.440	64,0
Toimintakate	58.910	31.887	57.200	41.440	72,4

4. Liikuntapalvelut / liikuntapäällikkö Roope Marski

Toiminta 1.1.-30.6.2024

Liikuntapalvelut tuottaa kuntalaisille ohjattua liikuntaa sekä ylläpitää liikuntapaikkoja ja virkistysalueita. Liikuntapalvelut vastaa liikunnan edistämiseen liittyvien hankkeiden hallinnoinnista ja toteuttaa myös Oriveden jäähallin ylläpitotehtävät.

Liikuntapalveluissa työskentelee yhdeksän vakituista sekä 2-4 määräaikaista työntekijää hanketyössä tai sijaisuuksissa.

Liikuntapalvelut tekee yhteistyötä työllisyyspalvelujen kanssa sekä tarjoaa kesätyöpaikan 5 orivesiläiselle nuorelle vuosittain.

Kevätkaudella toteutettiin yhteensä 43 ohjattua liikuntaryhmää, joihin osallistui reilut 5500 henkilöä, kasvua edelliseen vuoteen tuli n 34 %. Myös kävijäseurannan piirissä olevat liikuntapaikat (uimahalli ja liikuntahalli) osoittivat kasvua, kevätkauden käyntimäärä oli yhteensä hieman yli 64 000 kun edellisen vuoden määrä oli n 63 000.

Hanketyössä Orivedellä oli käynnissä seuraavat AVI-rahoitteiset hankkeet:

Liikkuva Opiskelu (yläkoulu), Liikkuva Orivesi (kaikki ikäluokat ja henkilöstö), Liikkuva Varhaiskasvatus yhteistyössä varhaiskasvatuspalvelujen kanssa ja lisäksi hallinnoimme Harrastamisen Suomen malli - hanketta, joka toteutettiin yhteistyössä kasvatus- ja opetuspalvelujen kanssa peruskoululaisille.

Taloustilanne 30.6.2024

	TA2023	Tot 6/2023	TA2024	Tot 6/2024	Tot.%
Toimintatuotot	280.600	203.568	209.100	199.764	95,5
Toimintakulut	1.602.080 (sis. hallinnon kulut, avustukset, jotka v. 2024 siirretty pois)	909.885 (sis. hallinnon kulut, avustukset, jotka v. 2024 siirretty pois)	1.352.360	848.837	62,8
Toimintakate	1.321.480	706.317	1.143.260	649.072	56,8

Toimintatulot ylittyvät merkittävästi (n. 800 %), koska aluehallintovirastosta on saatu 72.000 € avustuksia eri hankkeille. Osavuositarkastuksen aikaan ei vielä ole varmuutta myöskään loppuvuoden hakujen aikatauluista tai niihin liittyvien avustusten maksuaikataulusta.

Osallistumismaksut näyttäisivät ylittyvän arviolta 5 % budjetoidusta, tämä johtuu lisääntyneistä kävijämääristä. Ennusteessa tulee huomioida että tilittäjiin kuuluvat uimahalli sekä liikuntahalli. Uimahalli avaa remontin jälkeen ovensa yleisölle kuukautta normaalia myöhemmin, joten osallistumismaksujen todellinen lopputilanne selviää vasta tilinpäätösvaiheessa.

Henkilöstökulut ylittyvät, koska hankkeille ei ole varattu henkilöstömäärärahoja kaikille määräaikaisille työntekijöille vuoden 2024 talousarviossa. Hankehakemusten päätökset tulevat budjetoinnin jälkeen ja hankkeista osa toteutetaan vain, jos avustus myönnetään. Usein hankepäätöksessä on myös omavastuuosuus, joka selviää päätösvaiheessa (yleensä n 20-70%). Toiminnassa on jo loppukeväästä otettu käyttöön esim asiakaspalvelun aukiolon supistukset, jota kautta lyhytaikaisten sijaisten määrää vähennetään. Syyskaudelle on myös palveluntuotannossa tehty tiivistämistä ja osa ohjatuista ryhmistä toteutetaan omana toimintana, jolloin saadaan ostopalvelujen määrää supistettua.

Palveluiden ostot sekä aineet ja tarvikkeet ylittyvät kevätkaudella kustannusten nousun ja osaltaan hankkeiden vuoksi. Toimintakuluista, normaalissa palveluntuotannossa, tehdään syyskaudella vain välttämättömät/korjaus hankinnat.

Kulujen rakentuminen ei ole täysin suoraan verrannollinen puolivuositain, pääosa esim ulkoalueiden hoidosta keskittyy kevätkaudelle.

Vuoden 2024 aikana talousarvion tulot ylittyvät arviolta noin 80 000 € ja kustannukset ylittyvät arviolta noin 100 000 €, loppuvuoden aikana toteutetaan tasapainotustoimenpiteitä edelleen.

5. Nuorisopalvelut / hyvinvointijohtaja Tuija Peurala

Toiminta 1.1.-30.6.2024

Nuorisotyön palvelut ovat alkuvuoden aikana toimineet suunnitelman mukaisesti. Nuorisotyöstä vastaa 3 vakituista työntekijää sekä yksi määräaikainen oppisopimusopiskelija, jonka palkkakuluista ei Oriveden kaupunki vastaa. Lisäksi koulun nuorisotyö -hankkeessa oli palkattuna hanketyöntekijä ajalla 2.4.-31.5.

Nuorisotila oli avoinna 15.1.-24.5. välisen ajan. Alakoululaisille säilytettiin omat ajat keskiviikoin ja perjantaisin. Ruokaryhmä -toiminta jatkui suunnitellusti. Ruoka-ryhmään voi nuori sitoutua joko pidemmäksi aikaa, tai vain yhdelle määrätylle illalle. Ruoka-ryhmä kokoontuu joka perjantai. Sen tehtävä on suunnitella viikoksi ruokalista ja hankkia ainekset ohjaajan opastuksella kaupasta, sekä valmistaa ruuat. Budjetti viikon ruokiin on 70 euroa.

Nuorisopalveluiden pienryhmätoiminta eli tiimit aloittivat tammikuussa kevätlukukautensa. 6-8. luokkalaisille pojille suunnattu jätkäjengi kokoontui 14 kertaa. Myös Sateenkaari nuorten -tiimi on kokoontunut viikoittain.

Nuorisotyö koulussa -hanke jatkuu vuonna 2024. Hankkeessa ei ollut työntekijää alkuvuonna rekrytointihaasteiden vuoksi, mutta työntekijä saatiin rekrytoitua 2.4. alkaen ja hän jatkaa työskentelyä hankkeessa sen päättymiseen saakka. Kevään aikana koulun nuorisotyöntekijä tutustui oppilaisiin, loi verkostoja sekä järjesti erilaista välituntitoimintaa (mm. erilaiset pelit sisällä ja ulkona).

Nuorisotyöntekijä oli aktiivisesti kohtaamassa nuoria eri tiloissa osallistaen nuoria eri toimintoihin. Nuoret saivat tulla tapamaan työntekijään myös erilliseen tilaan, Kohtaamoon. Hiljainen välkä, otettiin toukokuussa kokeiluun. Hiljaisen välkän tavoitteena oli suoda nuorille paikka rauhoittua ja purkaa kuormitusta sekä väsymistä.

Nuoriso-ohjaajat kiersivät myös kevään aikana pitämässä yhteisöllisyystunteja kaikille alakoulun luokille. Toukokuussa 6.luokat sekä eskarit kävivät tutustumassa Nuorten Kampukseen.

Kesäkuussa järjestettiin leiri Västilän Voimantalolla, kalastusleiri Pikku-Vittasten leirisaarella sekä osallistuttiin seudulliseen nuorten leiriin Nuorisokeskus Marttisilla. Leireille osallistui 10-17 lasta/leiri. Myös retki- ja tapahtumatoiminta jatkui aktiivisesti ja alkuvuonna nuorisopalvelut järjesti 10 retkeä ja järjesti/osallistui 16 tapahtumaan.

Myös nuorisovaltuuston toiminta jatkui suunnitellusti. Nuorisovaltuusto koostui 11 orivesiläisestä 12-20- vuotiaista nuoresta, jotka valitaan joka vuosi hakemusten perusteella. Toimikausi valtuuston jäsenellä on puolesta vuodesta kahteen vuoteen. Nuorisovaltuusto kokoontui kevään aikana neljä kertaa ja hallitus kolme kertaa. Nuorisovaltuustolla on edustajat kaikissa kaupungin neljässä lautakunnassa sekä kaupunginvaltuustossa puhe- ja läsnäolo-oikeudella.

Taloustilanne 30.6.2024

	TA2023	Tot 6/2023	TA2024	Tot 6/2024	Tot.%
Toimintatuotot	29.000	52.278	6.000	53.805	896,8
Toimintakulut	264.010	158.631	229.430	163.841	71,4
Toimintakate	235.010	106.353	223.430	110.035	49,2

Toimintatulot ylittyvät merkittävästi (896,8 %), koska aluehallintovirastosta on saatu 35.000 euron avustus syksyllä 2024 alkavalle uudelle koulun nuorisotyön hankkeelle.

Henkilöstökulut ylittyvät, koska YTK-hankkeelle ei ole varattu hanketyöntekijän palkkaa, eikä tuloyksikköön ole varattu lainkaan sijaismäärärahoja vuoden 2024 talousarviossa. Hanke on saanut vuonna 2023 Avilta avustuksen (omavastuu 10 %) ja hankeaika on 2023-2024.

Myös palveluiden ostot sekä aineet ja tarvikkeet ylittyvät kevätkauden aktiivisen toiminnan ja hankkeiden vuoksi, mutta näiden osalta toimintakuluja saadaan merkittävästi leikattua syyskauden aikana, jolloin ei tehdä kuin välttämättömät hankinnat.

Vuoden 2024 aikana talousarvion tulot ylittyvät 50.000 euroa ja kustannukset ylittyvät arviolta noin 70.000 euroa, kun loppuvuoden aikana tulosityksikössä toteutetaan sovitut talouden tasapainotustoimenpiteet.

6. Työllisyyspalvelut / työllisyyspalvelujen päällikkö Meri Soikka

Toiminta 1.1.-30.6.2024

Työllisyyspalvelujen keskeisimpinä tehtävinä ovat olleet työllisyyden edistämisen kuntakokeilu ja valmistautuminen tulevaan työllisyysalueuudistukseen. Pirkanmaan työttömyys on kasvanut eniten maakuntavertailussa alkuvuoden aikana ja Orivedellä kuntakokeilun asiakasmäärä on kasvanut Pirkanmaalla vallitsevan tilanteen mukaisesti. Kesäkuussa 2024 kokeilun asiakkuudessa oli 434 asiakasta, mikä on 54 asiakasta enemmän vuoden 2023 kesäkuun tilanteeseen verrattuna. Asiakasmäärien kasvu on painanut kokeilun aktivointiastetta alaspäin ja kesäkuun aktivointiaste oli 30,5%.

Kuntakokeilun kuluvaan vuotta haastaa valtion pienenevät työllisyysmäärärahat, jotka heijastuvat erityisesti valmennuspalveluihin ja työnhakijoiden aktivointiin. Orivedellä tähän haasteeseen on pyritty vastaamaan kansalaisopiston kanssa yhteistyönä suunnitelluilla työelämätaitoja vahvistavalla kurssilla ja tarjoamalla suomen kielen alkeiskurssia maahanmuuttajille syksyllä 2024.

Etsivässä nuorisotyössä tavoitettiin alkuvuodesta 65 nuorta, joista asiakkuuteen päätyi 58 nuorta. Näistä orivesiläisiä oli 50. Ohjautuneiden nuorten ikäjakama oli 16-17-vuotiaita 1, 18-20-vuotiaita 20, 21-25-vuotiaita 25 ja 26-28-vuotiaita 4 nuorta. Alkuvuoden aikana tehtiin myös ovikäyntejä sellaisten nuorten kotiosoitteisiin, joita ei enää tavoitettu ja joiden voinnista oli huoli. Kesällä 2024 etsivä nuorisotyö jalkautui kadulle koulujen päätöspäivänä, jolloin kohdattiin noin 50 nuorta.

Veloitetyöllistämiseen on ohjautunut alkuvuodesta 2 henkilöä. Kaupungin kesätyötä tarjottiin 32 nuorelle. 4h-yrittäjien starttirahojen ensimmäinen osa on maksettu 6 nuorelle ja kesätyöseteleitä on myönnetty 8 kappaletta.

Taloustilanne 30.6.2024

	TA2023	Tot 6/2023	TA2024	Tot 6/2024	Tot.%
Toimintatuotot	105.000	73.243	105.000	53.913	51,3
Toimintakulut	1.126.580	548.637	1.161.160	439.898	37,9
Toimintakate	1.021.580	475.394	1.056.160	385.985	36,5

- Palvelujen ostoihin on tiliöity työllisyysalueen valmistelun kuluja, jotka eivät olleet talousarviota tehtäessä tiedossa. Valtio on luvannut kompensoida kunnille valmistelun kuluja.
- Työmarkkinatuen kuntaosuus on ollut alkuvuodesta arvioitua pienempi. Kuntaosuuden pienenemiseen on vaikuttanut tehostettu kuntoutuspalveluihin ohjaus sekä 1.4.2024 voimaan astunut hallituksen lakimuutos, joka poisti työmarkkinatuen lapsikorotukset kokonaan.